

УДК 351.72

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

Кривцова Тетяна Олександрівна, к.е.н., доцент, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація — Проаналізовано проблеми впровадження аудиту державних фінансів в діяльність органів державного сектору. Обґрунтовано перспективні напрями розвитку аудиту державних фінансів в контексті забезпечення фінансової безпеки.

Ключові слова — аудит державних фінансів; державний сектор; державні фінанси; органи державного сектору; фінансова безпека.

Розвиток економіки України відбувається в складних умовах подолання фінансово-економічної та політичної криз, що супроводжується низьким рівнем якості вирішення навіть першочергових соціально-економічних завдань через доволі жорсткі обмеження в процесі використання державних фінансових ресурсів. Все це впливає на зростання загроз, перш за все, фінансовій безпеці в державі.

З метою мінімізації загроз та забезпечення інтересів фінансової безпеки держави одним із пріоритетних завдань фінансової політики є розвиток аудиту державних фінансів (далі - АДФ). Як зазначено в останніх законодавчих документах щодо подолання кризового стану та боротьби з корупційними явищами, саме дієвий та ефективний АДФ має забезпечити, з одного боку, законне, доцільне та ефективне формування, розподіл й використання державних фінансових ресурсів (перш за все, тих, що зосереджені в бюджетній системі), а з іншого боку – створення прозорої та результативної системи управління державними фінансами, спрямованої на підвищення добробуту українських громадян [12].

До того ж, слід зазначити, що Україна прагне набути статусу кандидата до вступу в Європейський Союз і дотримується курсу на всебічне входження у політичний, правовий

та економічний простір європейської спільноти. Це підтверджує укладення Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році, а також розроблена Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» [13; 14].

Щодо сучасного стану АДФ в Україні, то слід зазначити, що на сьогоднішній день сформовано систему протидії реальним загрозам у фінансовій (преш за все, бюджетній) сфері - своєрідні цінності вказаної складової національної системи контролю. До останніх слід віднести: прозорість здійснення державними аудитором повноважень щодо використання бюджетних коштів; підвищення фінансової дисципліни при використанні бюджетних коштів; послідовна і повна реалізація принципу цільового використання бюджетних коштів; посилення контролю в формі державного фінансового аудиту за збереженням майна бюджетними установами; забезпечення якості державного аудиту; запровадження стандартизації, як основи уніфікованих процедур державного аудиту органів державного сектору.

Однак підтримка та розвиток сформованих останніми роками протидії існуючим загрозам у фінансовій сфері, а також приведення стану АДФ у відповідність до європейських вимог та стандартів потребує постійного удосконалення останнього.

Так, незважаючи на те, що вивченням теорії та практики АДФ у вітчизняній та іноземній економічній літературі присвячено багато досліджень, залишається багато невизначеностей та суперечливих питань, а саме: не існує єдиної думки щодо сутності АДФ, його мети та предмету, а також закріплення цього поняття на законодавчому рівні; відсутнє чітке розуміння сутності АДФ; недостатньо вивчено зарубіжний досвід організації та методики АДФ, а також контролю якості останнього в контексті забезпечення фінансової безпеки в державі

та інше. Все це обумовлює необхідність у вивченні існуючих проблем організації та методики АДФ, систематизації та аналізі впливу факторів на розвиток АДФ в Україні та розробці перспективних напрямів розвитку АДФ в контексті забезпечення фінансової безпеки як основи сталого розвитку країни та гарантованого виконання соціальних зобов'язань перед громадянами.

Розкриттю питань теорії та практики організації та методики АДФ присвячено фундаментальні праці таких зарубіжних авторів, як: Р. Адамс, А. Аренс, А. Виссер, Р. де Конінг, Й. Мозер [1; 2; 5; 7; 9; 18]. Проблеми розвитку АДФ в контексті забезпечення фінансової безпеки в державі досліджуються у наукових працях таких вітчизняних учених, як О. Барановський, І. Басанцов, Л. Дікань, А. Любенко, Ю. Слободяник, І. Стефанюк, А. Хмельков, І. Чумакова, О. Шевчук, та ін [3; 4; 6; 8; 10; 11; 15-17]. При цьому концепція розвитку АДФ в Україні відсутня, а напрями розвитку АДФ не мають належного наукового обґрунтування.

Так, в якості перспективних напрямів розвитку АДФ в контексті забезпечення фінансової безпеки пропонується виокремити наступні: по-перше, удосконалення нормативно-правової бази; по-друге, розробка вітчизняних стандартів (з урахуванням вимог міжнародних стандартів та стандартів ЄС) як в частині організації та методики АДФ, так і в частині контролю якості АДФ (враховуючи здобутий позитивний досвід розвинутих країн Заходу, як наприклад, Німеччини, в досліджуваній сфері); по-третє, законодавче розмежування повноважень державних контролюючих органів щодо проведення АДФ; по-четверте, удосконалення організаційного та методичного забезпечення відносно нових видів АДФ, зокрема, аудиту відповідності та аудиту ефективності; по-п'яте, удосконалення інформаційно-аналітичного та кадрового забезпечення розвитку АДФ; по-шосте, посилення діагностичної функції АДФ, тобто орієнтація на запобігання виявлення фінансово-бюджетних порушень. У зв'язку з цим доречним є врахування передового досвіду розвинутих країн світу та світових тенденцій в сфері АДФ, як відправних позицій подальшого розвитку

АДФ в контексті забезпечення фінансової безпеки.

Список використаної літератури

1. Адамс Р. Основы аудита / под ред. Я.В. Соколова. – М.: ЮНИТИ, 2005. – 35 с.;
2. Аренс А. Аудит / А. Аренс, Дж. Лоббек; пер. с англ. ; гл. редактор серии проф. Я. В. Соколов. – М.: Фи-нансы и статистика, 2001. – 560 с.
3. Барановский О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізм забезпечення): Монографія. – К.: КНТУ, 2004. – 759 с.
4. Басанцов І. Інститут державного фінансового контролю: вдосконалення на часі / І. Басанцов // Фінансовий контроль. – 2009. – №4. – с. 44 – 48.
5. Виссер А. XXI век и наши дальнейшие перспективы / А. Виссер // EUROSАI. – 2015. – № 21. – С. 92-94.
6. Дікань Л.В. Фінансовий контроль: теорія та методологія. Монографія. / Л.В. Дікань, Ю.О. Голуб, Н.В. Синюгіна - Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. – 92 с.
7. Конинг Р. Государственный внутренний финансовый контроль / перевод с англ. Р. Рудницкой. – Словения, 2007. – 209 с.
8. Любенко А.М. Концептуальні засади державного фінансового контролю відповідно до міжнародних стандартів: монографія / А.М. Любенко. – К.: УБС НБУ, 2014. – 406 с.
9. Мозер Й. Вклад ВОФК в добросовестное управление и устойчивое развитие благодаря содействию прозрачности и подотчетности государственной администрации / Й. Мозер // EUROSАI. – 2015. – № 21. – С. 102 - 105.
10. Слободяник Ю. Б. Формування системи державного аудиту в Україні [Текст] : монографія / Ю. Б. Слободяник. – Суми : ФОП Наталуха А. С.. 2014. – 321 с.
11. Стефанюк І. Б. Державний фінансовий контроль: класифікаційні характеристики / І. Б. Стефанюк // Вісник КНТЕУ. – 2011. – № 4. – с. 42 – 51.
12. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8.02. 2017 р. № 142-р. [Електронний ресурс]: Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-2017>
13. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 [Електронний ресурс]: Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
14. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. — Режим досту-

пу:[http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_UkraineEU_Association_Agreement_\(body\).pdf](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_UkraineEU_Association_Agreement_(body).pdf).

15. Хмельков А. В. Формування цілісної системи державного фінансового контролю в Україні: монографія / А. В. Хмельков. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 292 с.

16. Чумакова И. Ю. Инновационные механизмы развития государственного финансового контроля в Украине / И. Ю. Чумакова // *Тетра Economicus*. – 2013. – Том 11, № 1 (Часть 3). – С. 86 – 92

17. Шевчук О. А. Державний фінансовий контроль: питання теорії та практики : монографія / О. А. Шевчук. – К.: УБС НБУ, 2013. – 431 с.

18. De Koning, Robert. (1999). PIFC in the context of European Union Enlargement, SIGMA Public Management Forum vol. 6 (Nov/Dec 1999), Paris, France.

Автор

Кривцова Тетяна Олександрівна, доцент
кафедри обліку і бізнес-консалтингу,
ХНЕУ ім. С. Кузнеця (*krtatyana078@ukr.net*).

Тези доповіді надійшли 31 січня 2019 року.

Опубліковано в авторській редакції.